

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

**Om: EVENTUELL OPPRETTELSE AV NYTT ERASMUS MUNDUS-MASTERS COURSE
FRA OG MED STUDIEÅRET 2008/2009:
MASTER OF ARCHITECTURE IN SUSTAINABLE PROTECTION AND
DEVELOPMENT OF HISTORIC, LIVED-IN ARCHITECTURE**

---

1. TILRÅDING

- ”1. Styret godkjenner at NTNU ved Rektor innen fristen 30.04.07 kan søke om å delta i et felles Erasmus Mundus-studieprogram i bærekraftig bevaring og utvikling av historisk arkitektur (PRODEV) på 120 studiepoeng i samarbeid med École Nationale Supérieure d’Architecture et de Paysage, Bourdeaux, Frankrike (EAPB) og Warsaw University of Technolgy, Warszawa, Polen (WUT). Dersom søknaden imøtekommes opprettes studieprogrammet fra og med studieåret 2008/2009.*
- 2. Kandidatenes tittel blir Master of Architecture in Sustainable Protection and Development of Historic, Lived-in Archetecture, og gjennomføres i henhold til den skisserte studieplanen med de eventuelle endringer som måtte følge i forbindelse med søknadens eventuelle imøtekommelse. Minst 30 studiepoeng må avlegges ved NTNU for at NTNU skal kunne tildele graden. Det tas sikte på en opptakssramme på 27 studenter.*
- 3. Deltakelsen i programmet skal skje uten å bryte det gjeldende gratisprinsippet for statlige universiteter og høyskoler i Norge. Dersom de pågående avklaringer med departementet tilsier at NTNU ikke kan regne med tilførsel av de midler fra konsortiet som Fakultet for arkitektur og billedkunst har lagt opp til i sine planer, må fakultetet gjennomføre deltakelsen i programmet innenfor sine ordinære budsjetterrammer.”*

---

2. BAKGRUNN

Vi viser til vedlagte ekspedisjon av 28.02.07 fra Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB) ved Dekanus Tore Haugen, og der utkast av 01.03.07 til utfylt Erasmus Mundus Programme-søknads-

skjema følger vedlagt. AB-fakultetets ekspedisjon av 28.02.07 er satt opp i henhold til kravspesifikasjonen (sist revidert 16.01.07) til hjelp for fakultetene ved opprettelse av nye studieprogram. Saken drøftes i Dekan-møtet 12.03.07.

Forslaget er også tatt med i AB-fakultetets skriv av 15.02.07 til Studieavdelingen i forbindelse med dimensjoneringen av opptaket til studieåret 2007/2008 og planleggingen av studieåret 2008/2009. Innen 10.05.07 skal fakultetene sende inn forslag til samlet studieprogramportefølje for studieåret 2008/2009, slik at Styret kan foreta en samlet vurdering i Styre-møtet 13.06.07 og gi tilbakemeldinger til fakultetene. Endelig fastsettelse av studieprogramporteføljen og dimensjonering av opptaket til studieåret 2008/2009 vil så bli Styre-behandlet i løpet av høstsemestret 2007. Eventuelle planer om deltakelse i fellesprogrammer under planlegging må inngå i den totale porteføljevurderingen. Den generelle kravspesifikasjonen med 13 punkter er pr.t. under revidering, og i tillegg til det særskilte punktet om felles programmer og fellesgrader (pkt. 11) som en har i denne vil det bli utarbeidet en særskilt tilleggsmappe for prosedyre og innholds krav med hensyn til deltakelse i Erasmus Mundus-prosjekter og andre tilsvarende godkjennings- og finansieringsordninger.

Sammen med Arkitektskolen i Bourdeaux (École Nationale Supérieure d'Architecture et de Paysage, Bordeaux, Frankrike (EAPB)) og Det tekniske universitetet i Warszawa, Polen (Warsaw University of Technology (WUT)) ønsker AB-fakultetet å etablere et felles studieprogram benevnt Master of Architecture in Sustainable Protection and Development of Historic, Lived-in Architecture (PRODEV) fra og med studieåret 2008/2009. Det ønskes lagt opp til at NTNU ved AB-fakultetet skal være konsortiets koordinatorinstitusjon.

I denne forbindelse ønsker AB-fakultetet at NTNU ved Rektor skal oversende en forpliktende søknad med hensyn til å delta i dette fellesprosjektet innen den aktuelle søknadsfristen 30.04.07, med sikte på å etablere dette som et Erasmus Mundus' Master Course fra og med studieåret 2008/2009 med NTNU ved AB-fakultetet som konsortiets koordinatorinstitusjon. I dettes søknadsforslaget legges det opp til at Internasjonal seksjon skal spille en sentral rolle sammen med AB-fakultetet med hensyn til denne koordinatorrollen.

Dersom søknaden skulle bli innvilget ønskes dette felles programmet opprettet fra og med studieåret 2008/2009 som en multiple degree, men det anføres at intensjonene er å arbeide for en joint degree (fellesgrad). Den samlede kvalitetssikringen av studiet som sådan vil være oppfylt dersom søknaden blir imøtekommet.

Dersom søknaden blir imøtekommet vil de tre samarbeidende universitetene etter påfølgende søknadsrunde kunne påregne å motta 15 000 Euro pr år fra EU til dette programmet til fordeling mellom institusjonene. Disse midlene er ikke stipendmidler. Kandidatene til studieprogrammet skal kunne forholde seg kun til samarbeidskonsortiets koordinatorinstitusjon ved søknad til studiet. Konsortiets koordinatorinstitusjon vil motta stipendmidler til fordeling til de opptatte programstudentene som er hjemmehørende utenfor EU/EØS-området. Stipendsatsen for disse er 21 600 Euro pr. år. Studenter hjemmehørende innenfor EU/EØS-området mottar ikke Erasmus Mundus-stipend, men i følge Internasjonal seksjon kan de fleste av disse kunne påregne en reisestøtte på anslagsvis 10-15 000 NOK pr. år. Det er, som vist i saksnotatet av 06.02.07 til S-sak 11/07 den 15.02.07, i henhold til gjeldende forskrift for egenbetaling klart slått fast at gratisprinsippet også gjelder ved denne typen studieprogram.

Vi viser i denne sammenheng til departementets følgeskriv av 15.12.05 til Forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler gjeldende fra og med 01.01.06, der det med hensyn til internasjonale utdanningsprogram heter følgende:

”I internasjonale utdanningsprogram der utvekslinger legges til grunn for samarbeidet, vil det enten ikke være lov for noen av de involverte institusjonene å kreve egenbetaling (som for eksempel i Sokrates-Erasmus), eller det anses som uaktuelt, da det som basis for samarbeidet forutsettes at utreisende studenter fra én institusjon ´erstattes´ av innreisende fra partnerinstitusjonen, slik at man får et gjenytelsessystem. For studenter på delstudium av denne typen skal gratisprinsippet gjelde. For studenter som tar delstudium som ledd i avtalebasert institusjonssamarbeid bør egenbetalingen falle innenfor de støtteberettigede beløpene i Lånekassen. Institusjonenes plikt til å tilby delstudier i utlandet som del av egne grader regnes imidlertid ikke som oppfylt dersom de bare tilbyr sine studenter ordninger som fordrer egenbetaling. For fellesgrad forutsettes det at det faglige opplegget normalt er slik at de involverte institusjonene har relativt lik belastning. Det vil derfor være naturlig – og ønskelig – at det mellom institusjonene avtales et system for ytelser og motytelser som gjør at det ikke vil være nødvendig å fravike gratisprinsippet. Fordi finansieringsordningene for høyere utdanning varierer så mye mellom land, kan imidlertid ikke institusjonene pålegges at den delen av egne fellesgrader som foregår i utlandet, må være gratis, spesielt ved avtaler med institusjoner utenfor EØS-området som krever egenbetaling av egne studenter. Institusjonen bør da bestrebe seg på at egenbetalingen faller innenfor de støtteberettigede beløpene i Lånekassen.”

I Forskrift om godskrivning av høyere utdanning av 10.04.06 heter det i § 2 at *”for at en institusjon skal kunne tildele en grad eller utstede vitnemål for fullført utdanning, må minst 60 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved institusjonen.”* Men i § 4 heter det at *”universiteter og høyskoler kan fastsette unntak fra bestemmelsene i denne forskrift for grader og yrkesutdanninger som gis i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner (fellesgrader).”* Ved kun ett semesters opphold ved NTNU som studenter ved dette opplegget kan få bør denne unntaksadgangen benyttes ved å kreve av minst 30 studiepoeng må avlegges ved NTNU (jfr. tilrådingens pkt. 2, 2. setning).

Det er her lagt opp til opptak av 15 studenter fra utenfor EU/EØS-området og 12 studenter fra innenfor EU/EØS-området.

Det er videre lagt opp til at alle 27 studentene skal ta det første semestret ved NTNU og at alle skal ta det andre semestret ved EAPB samt at alle skal ta det tredje semestret ved WUT. Det fjerde og siste semestret da masteravhandlingen skal gjennomføres tas ved en av de tre institusjonene, med sikte på en relativt lik fordeling mellom de tre samarbeidspartnerne. Alle emnene som inngår ved NTNU er allerede eksisterende emner i henhold til vår gjeldende modulfaktor på 7,5 studiepoeng og som undervises på engelsk (jfr. studieplanskissen i vedlagte ekspedisjon av 28.02.07 fra AB-fakultetet).

3. VURDERING

AB-fakultetets ekspedisjon av 28.02.07 er satt opp i henhold til malen i kravspesifikasjonen, og vi viser til denne. Det første punktet i denne spesifikasjonen er kravet om strategisamsvar. NTNUs strategidokument NTNU 2020 (vedtatt 07.12.07) slår fast at vårt universitet skal være internasjonalt fremragende, og som indikator på den økte internasjonalisering heter det i strategidokumentet at NTNU innen 2010 skal ha etablert minst 3 felles studieprogram/grader ved hvert fakultet innen 2010. AB-fakultetets involvering i dette samarbeidsprosjektet har foregått over et par år, og må ses på som en høgst relevant bidrag i henhold til NTNUs ønske om økt internasjonalisering. Fakultetet dokumenterer videre i sitt skriv av 28.02.07 at det ønskede opplegget også er i samsvar med fakultetets eget strategidokument. Det påpekes også at det planlagte programmet er meget aktuelt i forhold til flere elementer i EUs 7. rammeprogram.

Vi viser til punkt 4 i Styrets vedtak i S-sak 11/07 den 15.02.07 og det tilhørende saksnotatet av 06.02.07, der det presiseres at all deltakelse i internasjonale fellesprogram- og fellesgradprosjekter selvsagt skal skje uten å bryte det gjeldende gratisprinsippet. Det er også slått helt entydig fast i ovenfornevnte kravspesifikasjon at gratisprinsippet selvsagt også gjelder ved denne type program. Styret bad videre Rektor om å kontakte Kunnskapsdepartementet med sikte på å få en avklaring på spørsmålene omkring adgangen til å dekke utgiftene i forbindelse med slike program. I henhold til dette er det utarbeidet et særskilt brev med en slik forespørsel overfor departementet, der en ber om en snarlig avklaring. For øvrig vil en ta dette opp i det etatsstyringsmøtet som NTNUs Rektorat skal ha med departementet 13.04.07.

I tillegg til planene om slike felles internasjonale program som dette har NTNU har mer enn 20 egne internasjonale masterprogrammer. Det medfører ekstra kostnader å tilby slike programmer i forhold til nasjonale programmer. Departementet styrer nå det totale studenttallet ved institusjonene. Dersom deltakelse i våre ulike typer internasjonale program skal dekkes innenfor dette studenttallet, betyr det at økt opptak av utenlandske studenter vil gå på bekostning av opptak av norske studenter, dersom det ikke tildeles en egen studentramme for utenlandske studenter.

Det er derfor behov for en klargjøring av rammebetingelsene for den ønskede, økte internasjonali-seringen av utdanningsvirksomheten. Det er imidlertid helt på det rene at statlige, norske utdannings-institusjoner ikke kan ta betalt for direkte kostnader verken knyttet til norske eller internasjonale studieprogrammer, det være seg egne internasjonale programmer eller felles programmer med ulike utenlandske utdanningsinstitusjoner. NTNU ønsker heller ikke å ta til orde for det. Like fullt kan det være behov for en del avklaringer i tilknytning til deltakelsen ved slike internasjonale felles program-mer, som for eksempel slike Erasmus Mundus-programmer som dette der AB-fakultetet ønsker at NTNU skal være konsortiets koordinatorinstitusjon. NTNUs Rektorat har derfor i brev av 06.03.07 tatt disse avklaringsbehovene opp med departementet som en del av oppfølgingen av det nevnte styrevedtaket den 15.02.07, og en venter å få avklaring på disse spørsmålene i tilknytning til Kunnskapsdepartementets etatsstyringsmøte 11.04.07 med NTNU.

De gjeldende regler på området betyr med andre ord at AB-fakultetet må være forberedt på at det eventuelt må gjennomføre programmet uten tilførsel av de midler som skulle skapes gjennom studieavgift til konsortiet. Det kan også være at opptaket må inngå som en del av det totale studenttall som departementet har tildelt NTNU. AB-fakultetet er innforstått med disse eventualitetene når de går inn i konsortiet ved den ønskede felles søknadsoversendelse innen søknadsfristen 30.04.07.

Dette betyr da at de skisserte "EU-stipend"-beløpene på henholdsvis 150 000 NOK (2008) og 175 000 NOK (2009) under punkt 5 om kostnader og finansiering i fakultetets ekspedisjon av 28.02.07 ikke kan påregnes, slik at fakultetet må dekke dette selv innenfor sine ordinære budsjetterammer. Jfr. her også punkt 2.11 i utkastet til utfylt søknad, der det nå er inntatt at en her må tilpasse seg den nasjonale lovgivningen på området. AB har lagt opp til å bruke en del av fakultetets egne SO-midler til dette samarbeidsprosjektet. De 120 000 NOK (15 000 Euro) som tildeles hele konsortiet pr. år (ikke stipendmidler) er tiltenkt alle samarbeidsinstitusjonene på deling, men det er naturlig at partene blir enige om at koordinatorinstitusjonen skal ha en større andel. Som det framgår av fakultetets ekspedisjon er totalbudsjettet stipulert til 925 000 NOK over to år.

Vedlegg:

-Ekspedisjon av [28.02.07](#) fra AB-fakultetet vedlagt utkast av 01.03.07 til Erasmus Mundus-søknad.